

Fizetési táblázat
Hig. szappan
Előfizetetlen!

ügyminiszter
amit tenni a
ekében, Sze-
lmányok ké-
gyakorlatba
Allamtitká-
scu tábornok
zakértő, aki
hneider-Creu-
rt az ország-
alista vagyok,
őnő Zeletzky
rdeztem tőle.
Skoda-művek
essziót tetek
dett a Skoda
megfigyeltem,
elkiismeretes
viselkedett,
és lélekkel
dekló kérdés-

mondja. Ze-

lt a Skoda-
zött szovjet-
tak román
zzam Puaux
övet és meg-
adom-e azt
szországban,
lődnék. Min
lapok kér-
nk. Midőn
felfegyveke-
főleg az el-
a megjegy
rgős és ak-
Holott az
ru után mu-
szükségessé
eszt pedig
csak megki-
szerezjük fel-

A felfegy-
Abban, hogy
kkel rendel-
ekben, ame-
tjei ismer-

ésben nincs
itkot képez-
és ma dél-

abornok
ter kilé-
kötele-

sztus 9. (Az
tul értesülé-
a tábornok
ita lemond-
nnak. Ste-
regből való
kelt, annál
ornok egy-
atiszteknek.
ős megbe-
a Amza a
gye tanu-
ben. Egyé-
hogy a
zert törté-

bb története:
2400 lej be-
90 oldal, 300
kötésben 175
ár. Vidékre
örje az olcsó
től.

apkiadó Rt.
strada Baron
telefon: 9-77.

Taxa postala
plátie in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak
Havonta 110, negyedévre 320, fé-
lévre 600, egészévre 1200 lej. Kü-
lföldre: Havonta 1, negyedévre 3,
félre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utannyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Millo 10.

Ara 5 lej

Péntek, 1933 aug. 11.

5693. ÉV
A B 19.

XVI. ÉVF.
181 SZÁM.

Bruno Zeletzky

Zeletzky az asztalra ütött a hadbíró-
ság előtt.
Könnyek pergették arcán és tábornokok
mondják, hogy jó hazafi.
Azt mondják: jót akart.
A román hadsereg javát.
Csak mellékesen derül ki, hogy a ház-
kutatás után elégetett néhány aktát a
titkár.
Csak mellékesen,
A legnagyobb panamának indult a Ze-
letzky-per.
Ma már a pecsét feltöréséről van szó.
Azt is a kabátujja csinálta véletlenül.
Kémkedés és hazaárulás voltak a vádak.
Ma az asztalt üti a hadbíróság előtt
és hazafias könnyei vannak.
Ellentéték különös játéka az élet: ilyen
kell hogy legyen a Zeletzky-per is.
Ha hős lehet abból, aki hazaárulónak
indult.
Felfentetik a paragrafusok azt, akit
elítélt a közelemény.
Es ez a lényeg.
Hiába hallgatnak az akták jutalékokról
és hiába hallgat Zeletzky is.
A nevek talán érdekelnének, az össze-
gek is. De az ítélet nem fontos.
Az már elhangzott, mielőtt a pert tár-
gyalni kezdték volna.

Hányszor ismételjük? ...

Hányszor ismételjük?
Minél többet beszélünk leszerelésről és
világkérről, annál közelebb vagyunk a
háborúhoz.
Ujabb bizonyíték. Egy londoni lap, az
Evening Standard, írja: „A vegyész-
munkák egész hadserege dolgozik őrési
lendülettel Franciaországban. A franciák
a mérgek gázok sorozatával kísérletez-
nek. Hír szerint néhány új mérgek gáz-
fajtát fedeztek fel. Ezeknek hatását pró-
bálgák most ki. A kísérleteket legnagyobb
titokban folytatják. Az angol riporter
megfigyelte, hogy az utóbbi fél évben a
fehér patkányok és fehér egerek export-
ja Franciaország felé kétszeresére emel-
kedett. A fehér egereket kísérleti célokra
használják.”
Egy francia lap viszont megállapítja az
orosz öt éves tervgazdaságról, hogy egész
ipari teljesítménye elsősorban a tankokra,
repülőgépekre, ágyukra és fegyverekre
koncentrálódott. Egy rendes főzésre való
fazekat nem produkált az új orosz gép-
ipar, ellenben olyan felszerelést, ami bár-
mire inkább emlékeztet, mint a világ-
békére.

Gép és tank és ágyu. Tizenkilenc évvel
a nagy háború hadüzeneteinek első forró
napjai után!
Még nem tűnt el a generáció amelynek
módjában volt megismerni a háború bor-
zalmaát és már itt az új nemzedék, ame-
lyet áldozni hajlandók a háború moloch-
jának.
Hányszor ismételjük, hogy az ember a
föld legfelelősebb állatja?

A fajnemésítés örültjei

A német barbarizmus fajvédelmi és
„fajnemésítési” tevékenysége a jelek sze-
rint, világszerte megihlette az eddig
sötétben bujkáló s a tudományt a legso-
létebb reakciói szolgálatába állítani kész
áltudósokat.
A sterilizáció jelszava divatossá vált
nemcsak Németországban, hanem — s
ez nem véletlen — az összes fasiszta és
félfasiszta országokban.
Azokban az országokban tehát, ahol a
legégbeköltöztetett társadalmi igazságtalan-
ságokat, a nyomort, az éles társadalmi
ellentéteket nem szociális igazságtéves-
sel, egészmányolás szociálpolitikával, a ki-
szakmányolás mértéktelenségének meg-
szüntetésével, hanem terrorral, militariz-
mussal akarják megoldani.
A félfasiszta Magyarország áltudósait

A francia sajtó a négyhatalmi egyezmény felbontását követeli

Paul Boncour az angol kormánytól az osztrák-német
viszálynak a Népszövetség elé való terjesztéséért
interveniált

Párizs, augusztus 10. Paul Boncour
külgügyminiszter Colombierban üdül, de
tegnap hosszabb megbeszélést folytatott
telefonon a Quai d'Orsayval.
Ugy hírlik, hogy a külgügyminiszter a
mai nap folyamán érintkezésbe lép tele-
fonon utján a londoni francia nagykövet
tel s utasítást ad neki,
hogy tárgyaljon Anglia kormányá-
val a német-osztrák viszály ügyé-
nek Népszövetség elé terjesztéséről.

Párizsi beavatott körökben meg vannak
győződve afelől, hogy a hatalmak a nép-
szövetségi alapokmány II. szakaszának
2-ik bekezdése alapján fognak a kérdés-
ben népszövetségi döntést kívánni.
Egyidejű jelentés szerint ez Echo de
Paris követeli a négyhatalmi szerződés
felbontását, mert beigazolódott, hogy
Franciaország igazában nem nyert sem-
mit sem vele és hogy diplomáciai eljá-
rásoknál Olaszországra, sőt Angliára sem
nagyon támaszkodhatik. A szerződés
alapjában képzelt nemzetközi együttmű-
ködés az utóbbi napokban is csak tréfá-
nak bizonyult.

s így a francia kormány az lenne
a kötelessége, hogy közölje a hatal-
makkal, hogy nem kívánja életbe lép-
tetni a négyhatalmi egyezményt.

Egyidejűleg a baloldali sajtó népszö-
vetségi panasztélt követel Németország
ellen. Genfben beavatott helyen élénken
kommentálják a francia-német viszony
új alakulását. Különös fontosságot nyer
tek azok az ígéretek, amelyeket német
részről állítólag Olaszországnak tettek,
de kérdéses, hogy a nemzeti szocialista
Németország miként tartja be ezeket az
ígéreteket s hogy vajjon tényleg meg-
fog-e tenni mindent olyan események el-
hárítására, melyek bonyodalmakhoz vezet-
tek és ismételtelen kiélezték a német-osztrák
viszonyt. Mértékadó helyen hangoz-
tatják, hogy nincs kizárva ugyan annak
a lehetősége, hogy a nemzeti szocialista
propaganda Ausztriában lelassít, de ez-
ideig, különösen Habicht rádióbeszédéből
nem tűnik semminő német engedékeny-
ség.

szintén megihlette a hitlerista sterilizá-
ció és fajnemésítés eszméje.

Az ihlet és az ambíció feltörését egy-
némely tudós urban nem lehet megaka-
dályozni, mert amint a jó, zsenialis Mik-
száth Kálmán annakidején megállapítot-
ta, az emberekben nem mindig a tehetség
az, ami mozog, hanem a legtöbb esetben
csak a — giliszta.

Ilyen tudományos giliszta mozog dr.
Zsákó István magyarországi elmeorvos
urban is, aki terjedelmes és fölöttébb bő-
beszedű memorandumban a sterilizáció
bevezetését kéri a magyar kormánytól.
Aki azonban azt hiszi, hogy Zsákó
urnak a sterilizációval kizárólag az a
célja, hogy a született bűnözők és elme-
bajosok szaporodását megakadályozza,
alaposan téved.

Nem: Zsákó ur „a forradalmárok és
az államok rendfelforgató, selejtes ele-
meinek kipusztítása” végett javálja a
sterilizáció utján véghezviendő fajnemé-
sítést.

Zsákó ur „tudományos” ambíciójánál
csak történelmi tudatlansága nagyobb.
Igazi, jó fajnemésítőhöz és suba alatt
a legreakciósabb fasiszta politikát üző
„tudóshoz” méltóan ez az orvos ur is azt
hiszi, hogy a forradalmárságot éppugy
át lehet örökölni, mint a vérbajt, vagy
az elmebetegséget.

Egyidejűleg Londonból félhivatalosan
jelentik,
hogy Anglia egyelőre befejezettnek
tekinti berlini akcióját a német-osztrák
konfliktust illetően.

Tegnap egyébként, mint jeleztük, a müncheni
rádióban Theo Habicht „Németor-
szág, Ausztria és Európa” címmel meg-
tartotta rádióelőadását. Hangzott, hogy a
gyengélőn álló Dollfuss kormány állandóan
jelentéseket küldöz a hatalmakhoz vélt sérelmeiről.
A harcot Dollfuss a hatalmon maradásért folytat-
ja diktatúra árán is, mert jól tudja, ha
választásokat rendelne el, nemzeti szocia-
lista kormány kerülne Ausztria élére.
Habicht támada az osztrák segédrendőr
ség intézményét, amelynek működését a
rajnavideki szeparatisták munkájával
hozza párhuzamba. Támada az osztrák
hazafias frontot, amely szerinte francia
szoldban áll. — Pénteken lesz a bajor
rádió legközelebbi Ausztriát illető elő-
adása, amikor Hönig, az osztrák terület-
ről kiutasított müncheni újságíró fogja
elmondani ausztriai fogházélményeit.
London, augusztus 10. A Daily Tele-
graph értesülései szerint az osztrák kor-
mány engedélyt kért a hatalmaktól arra,
hogy a megújuló terrorselekmények
megfékezésére nyolc ezer főnyi különle-
ges rendőrséget szervezhessen. Ausztria
hivatkozik arra, hogy a szövetségi hadse-
reg létszáma mindössze 22 ezer főre rug-
holott Ausztriának harmincezer főnyi
hadseregére lehet igénye s így reméli,
hogy kérését teljesíteni fogják. A lap
informátorai közölték,

hogy mindhárom hatalom már hoz-
zájárulását adta az osztrák kíván-
ság teljesítéséhez.
A hatalmak hír szerint kikötötték, hogy a
szervezendő karhatalomnak katonai fe-
gyelem alatt kell állania, a hadügymin-
isztérium hatáskörébe kell tartoznia és
azt mielőtt a viszonyok megengedik, új-
ra fel kell oszlatni. Diplomáciai tárgya-
lások folytak ebben a kérdésben a hatal-
mak és a kisantant, valamint Lengyelor-
szág között is s ezeknek az országoknak
a kormányai is közölték, hogy nem emel-
nek kifogást az osztrák karhatalom nö-
velése ellen.

Ha Zsákó ur fajnemésítő elveit vesz-
szik alapul, akkor a magyar történelem-
nek olyan alakjai, mint Petőfi Sándor,
Kossuth Lajos, Martinovics Ignác, II.
Rákóczi Ferenc — selejtes elemek és a
társadalomra nézve veszélyes felforga-
tók, mert hiszen forradalmat csináló for-
radalmárok voltak.

Ugyanebbe a kategóriába tartoznak
Morus Tamás, az összes keresztény for-
radalmárok, a martírológia szent és ne-
mes alakjai, Danton, Robespierre, Wa-
shington és mind a többiek.

A zsarnokság ellen fellázadó francia
néptömegek, a Bastille hősei és a francia,
magyar, angol polgárság összes forra-
dalmárai, akik barrikádokon küzdöttek
ki azt, hogy például Zsákó ur, aki nevé-
ről következtetve nem is rendelkezik
nemesei prédikátummal, az Ur 1933-ik
esztendejében a fajnemésítés ambíciójá-
nak bűnébe eshessék: éppén e Zsákó ur
szerint mind-mind degenerált alakok
voltak, akiket sterilizálni kellett volna.

Ime így festenek a sterilizáció és faj-
nemésítés apostolai — a logika tükré-
ben.

Az az érzésünk, hogy ha a sterilizá-
cióra valóban szükség van, ugy ezt első-
sorban éppén a sterilizáció hasonló propa-
gátorai, a fajnemésítés örültjei ellen
kellene alkalmazni.

Lehet-e Romániában nemzeti szocializmus

— A miniszterelnök körlevelének
margójára —

Írta: Dr. Mayer Ebner

I.
Bizonyos jelek nyilvánvalóan amel-
lett szólnak, hogy a Cuza-Codreanu-
Fabricius-triumvirátus egy nemzeti
szocialista Románia irányában dolgo-
zik. Közben természetesen — éppugy,
mint Németországban, a szocializmus
csak frázis, fódolog pedig az antisze-
mitizmus. Az isten, akinek oltárán a
zsidókat fel kell áldozni, a nacionaliz-
mus lesz. A triumvirátus római mintá-
ra leredukálódik egy duumvirátusra,
hogy aztán egyetlen férfi diktatúrájá-
val végződjék.

Az első, akinek a másik kettő utila-
put köt a pápára, Fabricius lesz, a
német lovag. Mivelhogy a másik ket-
tő a német fajtát alacsonyrendűnek
fogja deklarálni, Cuza és Codreanu
sokáig nem akarja majd megosztani a
hatalmat és Románia Hitlerre nem az
öreg Cuza lesz, mégkevésbé a fia, ha-
nem a fiatal Codreanu, akiben van
valami a római összeesküvőből és ak-
nek céljai sokkal messzebbmenők,
mint a cuzistáké, akik naponta egy
tucat zsidót akarnak elfogyasztani reg-
gelire és akinek minden propagandája
kimerül a zsidók elleni szidalmazások
ban és rágalmozásokban. Románia
számára tehát a veszedelem Cornelius
Codreanu. Magas, karcos fiatalember,
arcában a fanatizmus számos vonása-
val, Hogy Shakespeare Julius Cesa-
rával mondjuk: ama soványak közé
tartozik, akik keveset alszanak és so-
kat gondolkoznak. En hozzátennem,
hogy egyike azoknak, akik keveset be-
szólnak.

II.
Kérdés, vajjon a nemzeti szocializ-
mus megvalósulására, amelyet fasisz-
musnak terveznek, vajjon mutatkozik-e
kilátás Romániában? A kérdésre nem
könnyű a válasz. Romániában mások
a viszonyok, mint amilyenek Németor-
szágban voltak Hitler uralomrajtása
előtt. Németország a legyőzött államok
közé tartozott, Románia viszont ott áll-
lott és ott áll ma is a győzők oldalán.
Németország Versailles következtében
roppant sokat veszített. Románia vi-
szont nagyon sokat nyert. Míg a német
nép immár tizenöt év óta gyászolja
egykori fényének beborulását, a román
nép azóta nemzeti fellendülésének leg-
magasabb fokán áll.

Gazdasági tekintetben is Románia
sokkal különb helyzetben van Német-
országnál, ahol hatmillió munkanélkü-
lly kell az államnak eltartania, mi-
attal itt nálunk a munkanélküliség el-
enyésző és nem terheli meg különösen
az állami költségvetést. Németország
ipari állam, amely idegen piacokból
él, Románia viszont, ha olyan becsüle-
tesen gazdálkodik, mint Németor-
szágban, természetes kincseiből és bel-
földi piacából szerényen tudna egzisz-
tálni. Németországban nagy az élé-
lismiszerek drágulása, Romániában vi-
szont olyan olcsó, mint talán sehol a
világon. Egy kevés adminisztratív te-
hetség minálunk meg tudná csinálni
azt, hogy Románia minden lakója szá-
mára biztosítva lenne az életstandard
minimuma. A lakosság 80 százaléka
paraszt, akiket megszabadítottak a leg
súlyosabb adósságok gondjaitól és aki-
nek kenyérről és hajlékról már nem
nagyon kell gondoskodniuk.

Ebből is látjuk, hogy nálunk a vi-
szonyok összehasonlíthatatlanul kül-
önbösek, mint Németországban, amely
évek óta Európa legveszedelme-
sebb forradalmi fészke. A gazdasági krízis
nem érinti annyira a román népet,
amely javarészen falvakban él, ha-

... és most napfürdő

Vegyünk lég- és napfürdőt minél gyakrabban, azonban sohasem nedves testtel és csak akkor, ha előzőleg erősen bedörzsöltük magunkat NIVEA-CREME vagy OLAJ-jal. Mindkettő meggátolja a bőr fájdalmas leégését. Elősegíti a leburnulást még borult időben is. — Meleg időben a NIVEA-CREME kellemesen hűsít, hideg napokon pedig a NIVEA-OLAJ megőv az erős lehűléstől.

nem inkább a kaposztás provinciák városainak kisebbségi lakosait és ezek között is leginkább a zsidókat.

A felsorolt momentumok tehát inkább ellene szólnak annak, hogy nálunk egy olyan átszaporodás jöjjön, mint Németországban.

III.

Még egy fontos tényező játszik közre Romániában, amely erőteljes szembenállást fog tanúsítani a román hitlerizmus ellen. Ez a tényező: a korona. Németország fejedelmei detronizálása után elvesztette született vezetőit, akikre évszázadok óta német fegyelmekkel hallgatott. Románia királya van, kinek az alkotmány és az évzedeles gyakorlat erőteljes előjogokat biztosított. A valóságban Romániában csak az kormányozhat, akire a király rábízta a hatalmat. Németországgal szemben Romániának népi hadserege van, amely felekedett a királynak és amely hűséggel is viseltetik uralkodója iránt. Királyunk legjobb férfikorában van, buzgón őrködik a korona autoritására és Olaszországgal szemben nem fogja megengedni egy Mussolininek a feltörekvését meg akkor sem, ha egy olyan erőteljes egyéniség lenne, mint az olasz Duce. Nem fog tűrni Hitlert sem, mint ahogy azt a német császári hataim utódai nagy lengedékenységgel megtűrték. Kormányunk intézkedései, amelyekre a király befolyást gyakorol, arra engednek következtetni, hogy nálunk, Romániában a hadsereg mellett más védelmi alakulatokat nem tűrnek.

IV.

Ezek a momentumok beszédes bizonyítéka annak, hogy Romániában egy hitleri, vagy Mussolini-féle nemzeti szocializmus nem igen valósulhat meg. A román nacionalizmus is egészen más természetű, mint a német. A fajkérdés — általánosságban szólva — Romániában nem tud olyan öröklött felzáradni, mint Németországban. Mint Európa minden más népe, a románok is keverékfajta és sok román államférfi vére szerint minden inkább mint román. Romanizáltak a nevüket, de származásuk szerint sokan közülük görögök, vagy szlávok. A Codreanu-család is lengyelektől származik és Bratianu elődei egykor görögök voltak. Nem is szólva, akik németektől, vagy magyaroktól származnak. Számos román ember ereiben zsidó vér kering.

V.

Csak egy ponton fejlődhetnek a dolgok olyan kétségbeesett fokra, vagy talán még nagyobbra, mint Németországban: a zsidó probléma körül. Nem azért, mintha a románok jobban gyűlölnék a zsidókat, mint a németek. Németország a zsidó gyűlöletben első helyen áll. A legborzítóbb antiszemita mus éppen abban az országban érezte legothonosabban magát, ahol a zsidók legodaadóbban csatlakoztak a többségi néphez. A román nép nagy tömegei természetűl fogva jóindulatúbbak, barátságosabbak és vendégszeretőbbek a német népnél. Másfelől azonban olyan nép, amelynek temperamentumát könnyen fel lehet gyújtani szeretetre, vagy gyűlöletre és ha zsidóról van szó, akkor a felheccelt tömeg hajlamos a legsúlyosabb kilengésekre.

Az ilyen heccelődésekben pedig nincsen hiány. Jónéhány év óta ellenünk, zsidók ellen egyre csak látzanak, mértéktelenül heccelnek. Míg a cári Oroszországban az intellektuelek, főleg pedig a diákok a zsidók oldalán állottak, addig nálunk egészen más a helyzet: a zsidók elleni excessusokat diákok és intellektuelek követik el. A nép, a tömeg rendszerint nem is vesz részt ezekben a kilengésekben. Azonban, ha az intellektuális kezdeményezők aknamunkáját továbbra is tűrni fogják, könnyen megtörténhetik, hogy a jóindulatú tömegek a zsidókra to-
bolják ki indulataikat, akárcsak Németországban, vagy talán még kegyetlenebbül.

VI.

Az a meggyőződés, hogy Romániában az antiszemitaizmusnak olyan uralmára, mint Hitler Németországában, nem kerül sor. Az állam hatalmi tényezői nem éppen irántunk való szeretetből, hanem saját jól felfogott érdekükben, nem engedik odafejlődni a dolgokat, hogy Cuza, vagy Codreanu kerüljön uralomra. Jól tudják ők, hogy nálunk, Romániában mindig a zsidók kal kezdik, hogy azután az államrend felborítását végezzék. Csak hogy nem elegendő ezt tudni. Cselekedni is kell ebben az irányban.

Vásárlásra biztatja Amerika népét az ujjáépítési diktátor

Az Angol Bank kormányzója utban az Egyesült Államok felé

Newyork, augusztus 10. A nemzeti ujjáépítés vezetősége hivatalos értesítést kapott az acélipar képviselőitől, akik a bérekkel kapcsolatban az árszabályozás eddigi egészséges rendszerének fenntartása mellett foglaltak állást. Ezzel szemben Johnson tábornok tizenkét iparágban megváltoztatott munkaköredet engedélyeztetéssel azzal, hogy ennek alkalmazására két héten belül rendezkedjenek be, különben a vállalatokat felszólítják a bojkottra s egyéb rendszabályokat is alkalmazni. Roosevelt elnök egyébként aláírta a konfekciósipar bérkérdését, amellyel ebben az iparban uralkodó rossz bérviszonyokat akarja eliminálni. Ugyancsak aláírta az elnök a villamosági ipar kódexét is. Érdekes, hogy Roosevelt a munkaadók és alkalmazottak között felépített programjának keresztülvitelét fegyverszünetet hirdetett, ami azt jelenti, hogy ezen idő alatt sztrájkok és kizárások nem kövekezhettek be.

Roosevelt a Hyde-parkban tegnap este títkos megbeszélést folytatott az „agytörő” három tagjával a dollár felhígítása és rögzítése érdekében. A tanácsko-

Komoly időket élünk és egy összehasonlítás Romániában sokkal nagyobb veszedelmet jelentene az országra, mint a hitlerizmus Németországban. Németországban ugyan a terror az uralom lényege, de mégis valahogyan uralkodik. Nálunk azonban károsra vezetne a dolog, mindenkinek harcára mindenkivel szemben, az elsüllyedés felé vezetne és Románia nagy árat fizetne a zsidók megsemmisítéséért.

A hazafiak azt kell kívánják, hogy ezt Románia hatalmasai is felismerjék.

VII.

Azonban úgy látszik ezt nem ismerik fel. A lapok egy különös numerusz-klauszurrendeletéről számolnak be, amelyet Valda miniszterelnök adott ki az ipari közületek számára. A rendelet szerint egy „bizonyos” nép (csak zsidókat lehet ezalatt érteni) százalékarányát redukálni kell, hogy helyet csináljanak a többségi nemzet, vagyis a románok számára. A frázisokat lehámozva, ez a rendelet tulajdonképpen értelme. Még foglalkozni kívánunk a nemzeti szocializmus első előretörésével Romániában, de már most meg kívánjuk mondani:

Miért van szükség százalékos arányra az iparban? Miért nincsen szükség az állami szolgálatban? Miért nem alkalmazzák a civilt és katonai hatóságoknál az arányt? Miért nem a

hadseregben, miért nem az igazság-szolgáltatásban, miért nem a közigazgatásban, miért nem a pénzügyben, a rendőrségben, a konzuláris szolgálatban, a diplomáciában?

A legutóbbi igazságügyi kinevezésnél ugyanis egyetlenegy zsidó pályázatot sem vettek figyelembe, jöhetnek, elég arra kvalifikált pályázó jeleltkezett.

A kormány tehát úgy értelmezi a százalékos arányt, hogy például zsidó kézen lévő ipari vállalatok utasításnak vissza zsidó ajánkozkat, hogy román születésűek számára adjanak helyet, miközben a zsidók számára az állami hivatalok el vannak zárva.

Igy kezdődik tehát nálunk a nemzeti szocializmus. Előbb a miniszterelnöknek egy levelével, azután törvényekkel és rendeletekkel és végül az ismert erőszakos módszerekkel. Két ségtelenül szomorú perspektívák. Es ki az, aki Romániában nyeregbe ülteni a hitlerizmust anélkül, hogy nálunk meglegyenek a nemzeti szocializmus előfeltételei, mint Németországban? Kij az, aki utját egyengeti ennek? Nem kisebb egyéniség, mint maga a miniszterelnök, aki nem lát bele a dolgok fejlődésébe.

Még rosszabb állapotok jönnek, de ha az urak majd később bünbánóan verik a mellüket, akkor már valóban késő lesz.

„SIGI” Prezervatív megbízható, kapható gyógyszerárban és drogueriarban.

reggelre derült ki, hogy az égi muzsikát egy újabb technikai vívmány szolgáltatta.

Amsterdam fölött megjelent az első beszélő repülőgép. Mikor Balbóék repülőrajja Amsterdam fölött megjelent, a várakozó tömegben egyesek — hangokat hallottak a magasból. A hangokat azonban mihamar elnyomta a közeledő repülőgépraj motorzugása.

Akik az emberi hangot hallották, maguk is azt hitték, hogy csak idegességükben hallucinálnak. Kiderült, hogy tévedtek. Mert a beszélő repülőgép elsősorban az azurflotta érkezésekor szállt magasba, azonban megkésített és mire beszélni és zenélni kezdett, már megjelent az olasz repülőraj.

Azóta a repülőgépre felszerelt készüléket és annak hangszóróját sikerült úgy tökéletesíteni, hogy most már a zene és beszéd tökéletesen, tisztán ér a földre és a nagy magasságban leadott hangok tisztán és érthetően hallhatók.

A beszélő repülőgép berendezése nagyon egyszerű. Az utját hozzá természetesen a zajnélküli motor feltalálása egyengette. A zajnélküli motor, illetőleg zajnélküli repülőgép nem egyéb, mint egy egyszerű szerkezet, amelyet minden hárommotoros repülőgépre fel lehet szerelni. Ha a középső motort leállítják és a szerkezetet bekapcsolják, ez a két szélső motor zaját és a kipufogó eső robaját a repülőgép szárnyai fölé vezeti, úgyhogy néhány száz méter magasságból a gépzugás alig hallható.

A beszélő repülőgép, mielőtt megszólalna, egyszerűen leállítja a középső motort, bekapcsolja a zajtalanító készüléket és a gép alján lefelé elhelyezett óriási hangszóróból, amelynek terjedelme akkora, hogy egy kisebb szobába be sem férne, kibocsátja a mikrofonba leadott beszédet, vagy muzsikát.

A repülőgép proppellerjei négy elektrodinamót hajtanak, amelyek 27.000 watt energiát szolgáltatnak.

A hangszóró kabin egy és félmilliószor erősíti meg a mikrofonba adott hangot. Ez az új találmány technikai része. Az eddigi megfigyelések szerint kitűnően működik. Ha a repülőgép például Kolozsvar fölött 1000—1500 méter magasságban repülne és bekapcsolják a készüléket, minden a repülőgép mikrofonjába bemozdott szót az egész város területén tisztán lehet hallani.

Beszélő repülőgép Amszterdam felett

A technika legújabb csodája

Amsterdam, augusztus 10. Észak Velencéjét most egy érdekes légi szenzáció szórakoztatja esténként.

A járókelők az amszterdami City üzleteinek bezárása után alkonyati sétájukon a minap kellemes muzsikára lettek figyelmesek. A legmodernebb sláger melódiai ütötték meg fülüket. De sem gramofonüzet, sem — hangszóró nem volt a közelben. A járókelők kíváncsian kutatták a titokzatos muzsika forrását. Ekkor kiderült, hogy a hangok a magasból, a levegő-

ből jönnek. Minden uccasarkon egyforma tisztán hangzottak a Hawai rózsájának slágerei.

Hirtelen elhallgatott a muzsika, az emberek a magasba figyeltek s ekkor az égből zengő férfi bariton szólalt meg.

— A legjobb csokoládét és kakaót X. Y. firmánál kaphatják. Háromszor egymásután ismételte ezt a bariton, hogy mindenki hallhassa. Ekkor egy roppanás hallatszott, — majd megint muzsika. Ezuttal tangó. Csak másnap

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ára 140 lej

Szállítjuk utánvételt vagy az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

Köze meg

Nemzet

Berlin, aug. 10. (tud.) Tegnap törvényjavaslat Dampson angol allampolgárság alsóházától az a tén hontalannak akkor talán, natta az angol mány hivatalo világot, amely az új államján csak Por 10 ezer zsidó

A július 14-én sági jog visszvényről var s térium igazga kommentál a k Ez a törvény nem akarja a rendelkezéseit sze az, hogy

Néme

Ezt az irást rendelet, mely talos lapjában kifejti, milyen jövőben az al irányuló kéreés tés alatt áll pontosan le fo mány állampo is a jelenlegi nemzeti forrad lemében leszne vények is elin ban nem érde rezkedjenek b allampolgársá teles esetekben Tizenegy po irányelvek öss árja származás „nem helyez s nemárja lakos keveredés tov elvben is elle a nép testébe Ha meg van a a kérvényező nemárjától sz nagyapja má a kérvényt el iuak általában lampolgárságo nek, akik küi kat tesznek a ban a kérvény pen pedig z a kérvény m tandó.

Legális és dig igyekezne üldözött németországbó gi törvény ó talanok szám

Francia te sok szerint zött men

A menekülté való marad ki magát, an lalkozott a h lentést tett a határvárosok a benszült észlelhető térer kife Nem lehet t a francia ko sa ebben a menekültek dezzenek, a hasonlót vers estre vissza

Berlin, au alapján az ügyészt és k lásától. Ugy védőtől vont Berlinben e törvényezéki

Közel tizenegyezer keleti zsidót fosztanak meg Németországban állampolgárságuktól

Nemzetközi komité alakult a Németországból emenekült intellektuelek munkához juttatására. Újabb tömeges ügyvédi diploma-törlések Berlinben

Berlin, augusztus 10. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban ismertettük a törvényjavaslatot, amelyben Locker Dampson angol képviselő a palesztinai állampolgárság megadását kéri az angol alsóházától az antiszemita üldözések folytán honatalanná váló zsidóknak. Ugyanakkor talán, midőn ezt a javaslatot vitatta az angol parlament, a német kormány hivatalos lapjában cikk látott napvilágot, amelyben bejelentik, hogy

az új állampolgársági törvény alapján csak Poroszországban, több mint 10 ezer zsidó veszíti el állampolgárságát.

A július 14-én megjelent, az állampolgársági jog visszavonásáról intézkedő törvényről van szó, melyet Hering miniszterium igazgató és belső titkos tanácsos kommentál a kormány hivatalos lapjában. Ez a törvény — mondja a tanácsos ur — nem akarja az állampolgársági törvény rendelkezéseit módosítani. Célja mindössze az, hogy megtisztítsa a német nép

testét olyanoktól, akik normális körülmények között sehohsem kaphattak volna állampolgárságot — és olyanoktól, akik az állampolgárságra érdemtelenekek mutatkoztak

„Midőn az 1918-as forradalom — mondja a cikk — megpecsételte Németország vereségét és a német csapatok hazatértek Keletre, a határ őrizetlenül maradt a bevándorlással szemben. Csapatokban özönlöttek át a német határon, különösen a keleti zsidók, de a háboru utáni években Németország veszélyes vonzóerővel bírt minden országok kétes elemeire is, állampolitikai szükségesség lett volna megakadályozni azt, hogy ez a beözönlés megtörténjen és főleg, hogy az idekerültek állampolgárságot kapjanak. Nem ez történt. Poroszország egymagában 10.300 keleti zsidónak adta meg 1922 és 1933 között az állampolgárságot. A hatóságok a július 14-i törvényt végrehajtva revidálni fogják 14 évre visszamenőleg az összes állampolgársításokat és a kellemetlen egyénaktól visszavonják azt.

juttassák. A segélybizottság élén a nemzetközi világ mintegy negyven vezető személyisége áll, közöttük lord Cecil, s.r. Herbert Samuel, Painlevé volt francia miniszterelnök, Justin Codart francia szenátor Christian Lange, az interparlamentaris unió főtitkára, valamint Politis de Maderiaga, Borquin, Raszkov, Umden, Wasconcelos népszövetségi delegátusok, Rappard és Scelle genfi egyetem tanárok, Corbet Ashby asszony, a kiváló nőmozgalmi vezető, Lagerlöf Zelma és mások. Lagerlöf Zelma néhány eredeti novellájának közlési jogát engedte át a komiténak, amely anyagi eszközeit javarészt egyéni, főleg névtelen adományok

ból hozza fel. A komité részére zsinagógákban és templomokban gyűjtést rendeztek. Októberben angol részről egy az összes angol társadalmi rétegeket összefogó albizottság alakul. A csikágói női világ kongresszus ugyancsak segítségére fog sietni anyagilag a genfi komiténak. A komité különböző laboratoriumok, tudományos és kutató intézetek, valamint könyvtárak részére nagyobb összegeket folyósít, ennek ellenében ezek az intézmények egy, vagy két németországi menekültet tartoznak alkalmazni és bizonyos munkával megbízni.

Lisszabonba érkezett az olasz hidroplánraj

A flotta egyik hadnagya belehalt baleset következtében kapott sebébe. Alifólag ma hazaindul a flotta

Lisszabon, augusztus 10. Az olasz hidroplánraj gépei egy Ponto Delgadaban megérült repülőgép kivételével megérkeztek a portugál főváros légi kikötőjébe és leszálltak a Tajo vizére. A légi rajt a portugál légi flotta gépei kísérték néhány kilométeren át a tenger felett is a portugál fővárosig, amelynek levegőterében az olasz légi rajt a leszállás előtt tisztelgőket irt le. A légi kikötőbe érkezéskor két portugál hadihajó üdvözlő lövéseket adott le s az összes gőzösök szíriái megszólaltak. Carmena elnök este bankettet adott az olasz óceánrepülőktiszteletére. A Balbo-raj állítólag ma indul hazafelé a Pyreneusi félszigeten át s azután a partvidék mentén a kiindulási pontig, az erbetollói repülőtérrig.

A pontodolgadai baleset koponyarepedést és agyrázkódást szenvedett pilótasebesültje, Basiglia hadnagy vértömlesztési műtét közben a pontodolgadai kórházban meghalt. Ranghieri kapitány, továbbá a gép szikratávírása és mechanikusának sebesülései könnyebb természetűek.

Újabb jelentések szerint lehetségesnek tartják, hogy az olasz hidroplánraj pénteken vagy szombaton átrepül, esetleg leszáll Marseille tengerészeti légi kikötőjére.

Rómában nagy előkészületeket tesznek az olasz hidroplánflotta fogadására. A bevonulási útvonal épületeit lobogódiszbe öltöztetik s felvirágozzák. A díszmenet diadalivak alatt fog átvonulni a városon.

Németország nem állampolgárosít többé nem árjakat

Ezt az írást szervesen egészíti ki az a rendelet, mely a badeni kormány hivatalos lapjában látott napvilágot és amely kifejti, milyen elvek alapján fogják a jövőben az állampolgárság elnyerésére irányuló kéréseket elintézni. Már előkezesítés alatt áll egy törvényjavaslat, mely pontosan le fogja fektetni a Hitler-kormány állampolgársági politikáját. Addig is a jelenlegi törvény keretein belül a nemzeti forradalom kormányzásának szellemében lesznek az állampolgársági kérévények is elintézve. Az államnak általában nem érdeke az, hogy idegenek kérekzedjenek be a német nép testébe. Az állampolgárságot tehát csak egészen kivételes esetekben adja meg a kormány.

Tizenegy pontban vannak a vonatkozó irányelvek összefoglalva s az első pont az árja származásról intézkedik. Az állam „nem helyez sulyt arra”, hogy az ország nemárja lakossága szaporodjék. A fajkeveredés további elkerülése érdekében elyben is ellene van tehát annak, hogy a nép testébe nemárjakat vegyenek fel. Ha meg van a lehetősége is annak, hogy a kérvényező akármilyen távoli ágon is, nemárjától származik (elég, ha a dédnagyapja már nem volt keresztény) úgy a kérvényt el kell utasítani. Idegen fajúak általában nem kaphatnak német állampolgárságot. Kivételt csak azok képeznek, akik különlegesen nagy szolgálatoakat tesznek a német hazának. Ha azonban a kérvényező idegenfajú, különösképpen pedig zsidó nőt vesz feleségül, úgy a kérvény minden további nélkül elutasítandó.

Negyvenezer menekült zsidó Franciaországban

Legális és törvénytelen uton még mindig igyekeznek a zsidók és a politikailag üldözött németek elmenekülni Hitler Németországból, ahol az új állampolgársági törvény óta egyre nagyobb lesz a honatlanok száma.

Francia területre az eddigi számítások szerint mintegy 40.000 zsidó üldözött menekült át Németországból.

A menekültek elhelyezése és az országban való maradás komoly problémává nőtte ki magát, amellyel minisztertanács foglalkozott a héten. A belügyminiszter jelentést tett a kormánynak arról, hogy a határvárosokban

a benszülöttek között nyugtalanság észlelhető a menekültek különböző téren kifejtett konkurencijája miatt. Nem lehet tudni még, hogy milyen lesz a francia kormány végleges állásfoglalása ebben a kérdésben. A kérést, hogy a menekültek javára osztályosorsjátékok rendezzenek, a belső kölesőre és a kormány hasonló terveire való tekintettel, minden esetre visszautasították.

Tömegesen veszítik el állásukat a bírák

Berlin, augusztus 10. Az új törvények alapján az elmúlt héten számos bírót, ügyészt és közjegyzőt fosztottak meg állásától. Ugyancsak ezen a héten több ügyvédől vonták be véglegesen diplomáját. Berlinben egyetlen hét leforgása alatt 2 törvényszéki elnök, öt törvényszéki bíró,

17 járásbírósi igazgató és 56 járásbíró veszítette el állását. Az igazságügyminiszterium volt osztályigazgatóját, dr. Rosenfeld hírneves jogászt rendelkezési állományba helyezték és az utóbbi időben 1204 fizetés nélkül került rendelkezési állományba. Ezenkívül 24 közjegyzőt, közöttük 10 berlinit elbocsátottak hivatalukból. Az ügyvédek listájából egyetlen hét leforgása alatt 185 zsidó ügyvéd nevéet törölte a kamara. Ezek között 47 közjegyző is volt, akik az ügyvédi diplomával együtt közjegyzői megbízásukat is elveszítették.

A nürnbergi zsidók nem fűrődhetnek az állami fürdőkben

Nürnberg, augusztus 10. Nürnberg várososa ma rendeletet adott ki, melyben szigorúan megtiltják, hogy zsidók a város fürdőibe beléphessenek. A gőzfürdőkre szerencsésen nem vonatkozik a tilalom.

Giessen, augusztus 10. A giesseni rendőrség közlése szerint az osthofeni internálótáborba a városból és környékéről kilene személyt szállítottak be tegnap. Egyike közülök, egy giesseni kereskedő, megtiltotta alkalmazottainak, hogy a hitlerista jelvényt viseljék. A másik egy zsidó, aki állítólag lebecsülően nyilatkozott a zsidóknak keresztény lányokkal való kapcsolatairól.

Berlin, augusztus 10. A munkaügyi miniszterium rendelkezéseinek megfelelően az összes betegsegélyező pénztári orvosokat besorozták a német betegsegélyező orvosok szövetségébe. A szövetség a munkaügyi miniszter közvetlen fenhatósága alá tartozik, vezére dr. Wagner lett. Az új szövetség első dolga volt rendeletet kiadni, mely precizirozza, hogy szeptember elsejétől kezdődően zsidó orvosoknak semmiesetre sem engedik meg azt, hogy a betegsegélyező pénztáraknál szolgálatot teljesítsenek.

A bojkott és a törvény

Ezzel szemben a berlini munkabíróság előtt érdekes per került tárgyalásra, a mely azt mutatja, hogy bizonyos esetekben, és bizonyos fórumok előtt még mindig nem érvényesül eléggé egységesen a náci szellem. Az történt ugyanis, hogy egy gyógyszerészárnyár egyik zsidó alkalmazottját zsidóságára való tekintettel végkielégítés nélkül elbocsátották. Az alkalmazott perelt és a négyheti felmondási időre járó fizetésének kiutalását kérte. A bíróság előtt a cég képviselője azzal érvelt, hogy a kormány hivatalosan rendelt el bojkottot a zsidók ellen, tehát a kormány szellemében jár el a cég, midőn egy zsidó alkalmazottját kidobja. A munkabíróság viszont kimondta, hogy a kormány bojkottjai nem változtattak a törvényen, amely ma még a felmondási időt biztosítja az alkalmazottak számára.

Nemzetköz segélykomité alakult Genfben

Genf, augusztus 10. Röviddel ezelőtt nemzetközi komité alakult Genfben azzal a céllal, hogy a Németországot elhagyni kényszerülő intellektuális foglalkozásukat a lehetőségekhez mérten munkához

Szeptember 15-ig meg kell kapnia Romániának a külföldi hitelezőktől kért engedményeket

Kilencszázmillió lej a termés értékesítésének céljaira

Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. (Az Uj Kelet tud.) A kormányhoz közelálló körök értesülése szerint a külföldi hitelezőkkel olyan irányban lesznek vezetve a tárgyalások, hogy szeptember 15-ig Románia megkapja a külföldi tartozások fizetésénél kért enyhítéseket. A tárgyalások szeptember elsején veszik kezdetüket Párizsban. Romániát valószínűleg ismét Lugosanu volt iparügyi miniszter, jelenlegi román követ fogja képviselni. Kivüle Tutue profesor, a pénzügyminiszterium köztartozási osztályának vezetője vesz részt a hitelezőkkel folytatott tárgyalásokban. A kormány és a Mezőgazdasági Hitelezőintézet között a termés finanszírozásával kapcsolatosan felmerült konfliktus még mindig nem nyert elintéztést. A pénzügyminiszterium változatlanul kitart azon álláspontja mellett, hogy a Mezőgazdasági Hitelezőintézetre a jelenlegi formájában nincs szükség, mert nem teljesíti hivatását. Idestova két éve annak, hogy a kor-

mány egymilliárd 300 millió lejt bocsátott a Mezőgazdasági Hitelezőintézet rendelkezésére és ezt az összeget olcsó kamat mellett mezőgazdasági kölcsönök folyósítására kellett volna fordítani. Az állam több mint 10 százalékos kamatot fizet a Mezőgazdasági Hitelezőintézet pénze után, amely azóta is felhasználatlanul hever a Banca Nationalában.

A Banca Nationala ettől függetlenül 900 millió lejt a kormány rendelkezésére bocsátott a termés finanszírozására.

MUSSOLINI VALLOMASAI. Emil Ludwig, a világhírű író, a nagy emberek életének és belső világának éles szemű kutatója világhírű könyvét a mai Európa kétségtelenül legizgatottabb, legszívesebben politikai egyniségéről — Mussoliniról írta. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lej.

Olcsóbb lett az autobusz Désre

Cluj—Dej 50 lej, Cluj—Gherla 40 lej.

Clujról indul reggel 6 óra	Dejről indul reggel 6.30
Clujról indul délelőtt 11.30	Dejről indul reggel 8.30
Clujról indul délután 14—	Dejről indul délután 14—
Clujról indul délután 18—	Dejről indul délután 18.30

Uj, üzembiztos autobusok. Számozott helyeket telefonon is előjegyzésbe vesz az autobuszjegyroda. Telefon 1-55.

Soc. Mera & Comp.

A grivica-i pör huszadik napján

Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. Huszadik napja folyik a grivica-i per, nyomasztó, nehéz atmoszférában. A hadbírák védőügyvédek, a vádlottak fáradtak a délelőtti és délutáni szakadatlan folyó vitáktól, kihallgatásoktól, keresztkérdésektől. Csúpn egy ember friss, derűs és tréfás kedvű: Hotineanu ezredes, az ügyész.

Négyszáz tanúnak több mint kétharmadát kihallgatták már. Tömegével vonultak fel a védelem tanúi. Általában negatív tanuvallomások: „Ismerem Petre Joant, becsületes, dolgos ember”. „A grivica-i műhelyekben nagyon nehéz munkaviszonyok voltak. Indokoltnak találok a munkások megmozdulását”. „Radu Timovtei tudtommal nem tagja a kommunista pártnak és nem hiszem, hogy valamilyen szerepe volna a sztrájk megszervezésében”.

Lupu temperamentuma kiróbban a hadbírók előtt is

A tárgyalás eddigi során talán legérdekesebb Lupu dr. tanuvallomása volt. A harcos temperamentumú parasztpárti vezér kínálás nélkül ült le egy székre mikor megkezdte vallomását, annak ellenére, hogy ez nem megengedett dolog hadbírók előtt. Mint volt excellenciás urnak azonban elnézők. De alig tette fel az első kérdést a katonai ügyész, Lupu, mint akit kigyó csipett meg, ugrott fel s az ő ismert temperamentumával kezdte ostromozni a kormányt, a hatóságokat, sőt egy pillanatban annyira elgaloppozta magát, hogy még a társadalmi rendet is lehuzta. Egyaránt szidta a kommunistákat és a cuzistákat, de ugyanakkor leszögezte, hogy Romániának nincs mit tartani ezektől az okkult erőktől. Elmondja, hogy egy grivicauciai zsidó kereskedőnek a sztrájk éjszakáján a cuzisták betörték az üzletébe és kirabolták azt.

Parázs vita a cuzista védőügyvéddel

Dr. Emilian cuzista védőügyvéd: — Nem felel meg a valóságnak, hogy cuzisták voltak. Különböző is az a zsidó kereskedő, akiről ön emleget, kiuzsorázta a vasutasokat.

Dr. Lupu: Ha kiuzsorázta őket, miért mentek hozzá vásárolni? Különböző is a maga cuzistái összetörték az én klubbom ablakait is!

Dr. Emilian: Talán a maga játékbargánjának az ablakait?

Hu! Csak ennyi kellett Lupunak, arcába toltuk a vér, szinte nekirohant az elnöki asztalnak és öklével kezdte döngölni.

— Maga ne szemtelenkedjék itt, kívül beszél maga azt hiszi a cselédjével? Először ur, utasítsa rendre ezt az egyént és vegye tudomásul, hogy kérdéseire többé nem válaszolok.

Periteanunak, a volt közlekedésügyi miniszternek a vallomása mély megkönnyebülést jelentett a vádlottaknak. A ősz hajú és római arcélű kiváló jogász megdöbbentő erővel festette le a munkásság elviselhetetlen helyzetét, amely elkerülhetetlenül osztályharcos kirobbanásra vezetett.

A vádlottak szempontjából nem kevésbé kedvező vallomást tett Manojlescu, az előbbi közlekedésügyi miniszter.

Most már, a tárgyalás huszadik napján, senki sem látja oly sötétnek a tárgyalás kimenetelét. A helyzet némiképpen tisztázódik. Az eddigi tanuvallomásokból az állapítható meg, hogy a sztrájknak és az azzal kapcsolatos eseményeknek nem volt politikai hátterük. A tetőfokára hágott elégtelenség robbantotta ki a febr. 15-i véres eseményeket. Valószínűleg, hogy az ügyész bizonyítékokat mutathasson fel arra, hogy a véres eseményekben Moszkva keze is szerepelt. Tény, hogy mindig voltak kommunisták a munkások között, akik igyekeztek a grivica-i esetben is kihasználni az elégtelenséget. A grivica-i per vádlottai között azonban, nyugodtan állíthatjuk, nagyon kevés a kommunista. A vád igyekszik megerősíteni azt a hitet, hogy a munkások belelőttek a katonaság soraiba. De azt, hogy személyileg ki lött — amit jogilag mindenesetre be kell bizonyítani —, azt a tárgyalás során nem lehet megállapítani.

A tárgyalás folyamán a vádlottak közül csak egy ember vállalta nyíltan a kommunizmus martírómását: Wukmbrand.

Nyulánk, szöke, 22—23 év körüli fiatal ember. Már öt évet ült az ország különböző börtöneiben elveitért.

Ma délelőtt a tárgyalás befejeztével megismerkedtem e fiatal kommunistával,

aki derűsen válaszolt a kérdéseimre:

— Miért ne vallottam volna be, hogy kommunista vagyok. Kell legyen valaki, aki nyíltan vállalja. Ez harc és nem tréfa dolog.

— Mi a maga foglalkozása? — kérdeztem.

— Magántisztviselő.

— És most van állása?

— Eltart engem az állam. Most is rámszóznak egy néhány esztendőre.

KÖZGAZDASÁG

Támadják az Angol Bankot az osztrák kölcsön miatt

London, augusztus 10. A Daily Express támogatja az Angol Bankot az osztrák kölcsönnel kapcsolatos garancia vállalása miatt. A lap rámutat arra, hogy csak a napokban szállították le a jegybank egész személyzetének illet-

Veje szemben áll a per másik érdekessége, az agentprovokátor, akit előbb főszereplőnek hittek, míg kiderült róla, hogy fizetett agentprovokátor volt.

A női ügyvédek

Izzó hangulat. Rövid időközökben összecsap a vád és védelem. A védők között két bájos hölgy foglal helyet. Nem tudják megállani ők sem, de a komoly bírák sem, hogy elfelejtsék, hogy a szépemhez tartoznak. Hiába, ezt nem lehet kikapcsolni. Az ügyész gáláns ember és enged. A hölgyek pedig aratják a sikereket. A zord atmoszférát mint friss szellő lengi át a két bájos ügyvédő parfümjé és mosolya. Egy-egy pillanatig a derű árnya uhan el a vádlottak arcán is.

És a per pereg. Már huszadik napja.

Hátszegi Ernő

ményeit tíz százalékkal, ez az újabb bizonytalan közep európai üzlet tehát semmiképpen sem megokolt.

A kölcsön angliai transzát jegyzésre bocsátották.

Áremelkedés előtt a cukor

Oradea-Nagyvárad, augusztus 10. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy a cukorkartell felbomlása óta a cukorárak 2 lejjel estek. Az egészséges verseny, mely megindult, leszorította a cukorárakat s további áresések vannak ki látásban. Beavatott helyről a kereskedők jórésze úgy értesült, hogy az aradi és a ripiceni, valamint az Interexim képviselői Nagyváradon értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a cukor kilóját másfél lejjel ismét fel-

emelik. Az áremelés igen alkalmas időszakban következne be, mert gyümölcsfőzés ideje lévén, nagy a cukor fogyasztás.

A nagyváradi fűszerkereskedők egye süllete értekezletet hívott ebben az ügyben össze és tiltakozott a mesterséges árdrágítás ellen.

A cukor árának emelkedéséről Kolozváron még pozitívet nem tudnak, de a kereskedők már itt is számolnak az emelkedéssel.

A belföldi petróleumipar technikai kellékeinek gyártására rendezkedik be a Resica

Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. A hazai ipar intenzívebb foglalkoztatása mint ismeretes, egyik legégetőbb kérdését képezi a kormányknak. Megirítuk, hogy a vasárk és mezőgazdasági gépek belföldi gyártásának fellendítésére már minden tekintetben részletes programot dolgozott ki a gazdasági bizottság. Ennek a programnak az alapján a kormány a közel jövőben 50 millió lej értékben mezőgazdasági gépeket vásárol.

Ennek a programnak, amely a bel-

földi ipar fellendítését illetve foglalkoztatását célozza, egyik része a Resicaművek laboratóriuma. A Resica-tervezet dolgozott fel mindazon cikkek előállítására, melyeket a hazai petróleumipar technikai vonatkozásban igényel. A terv első részlete szondaeszközök gyártását tartalmazza. Ertesülésünk szerint a Resica már meg is kezdte a szondaeszközök gyártását. Erre a célra egy külföldi szabadalom romániai kihasználását vásárolta meg.

Mégis megnyílik a gabonaexport Csehszlovákia felé?

Timisoara-Temesvár, augusztus 10. (Az Uj Kelet tud.) A gabonapiacra súlyos hatással voltak azok a hírek, hogy a kormány nem tudta megszerezni a gabonakampányhoz szükséges kölcsönt. A Bánságban nem hanyatlík ugyan annyira a buza ára, mint a regáti piacokon, melyeket elárasztanak ajánlatokkal. A Bánságban szerencsére a gazdák tartózkodnak az eladás tól és így sikerült a piaci árakat bizonyos mértékben tartani.

A csehszlovák kormány új magatartást foglalt el a buzaimporttal szemben. Egyelőre 2500 vagon buzának a

megalakult Retegen a Ceiró és Ceirot Hámizrahi. Vasárnap délután, nagyszabású műsoros ünnepély keretében megalakult a rettegi Mizrahi ifjúsági csoportja. Az alapító gyűlést Farkas Mendel elnök lendületes szavakkal nyitja meg, majd Lövinger Gidi a Mizrahi célkitűzéseiről tartott beszédet, felhívja az ifjúságot a Mizrahi munkába való bekapcsolódásra. Utána a dési Mizrahi ki küldöttjei tartottak lelkesítő beszédet. A

jólsikerült ünnepély a bájos Grün Aranka munkáját dicséri. Lövinger Pista hegedűszámokat adott elő tetszés mellett. Az ünnepély sikerét nagy mértékben emelte az, hogy Hirsch Maximilian, aki Palesztinából jött látogatóba, tevékeny részt vett az ünnepély sikeres lefolyása érdekében. Hirsch gyönyörű héber dalokra tanította be a Mizrahi énekkórusát. Az ünnepélyen szép összeg folyt be a KKL javára.

TURISZTIKA

A Haggibbor vasárnapi kirándulásai

A Haggibbor turisztikai szakosztálya augusztus hó 13-án, vasárnap autós kirándulást rendez a Szolcsvai buvópatakhoz. Részvételi díj vendégeknek 95, tagoknak 85 lej. Indulás reggel fél 5 órakor a klubtól. Vezetők: Erdős László, Duschák Béla, Wollheimer János. — Ugyanezen vasárnap reggel 8 órai indulással fűrdőkirándulás a tordai Bányafűrdőbe. Részvételi díj vendégeknek 70, tagoknak 60 lej. Vezető: Sándor Samu. Mindkét kirándulásra jelentkezni minden este (péntekig bezárólag) fél 8-tól fél 9-ig a Haggibbor Calea Mareshal Foch 10. alatti klubhelyiségében lehet.

— Kirándulást rendez az Aviva-Bariszszia kolozsvári vezetősége f. hó 13-án, vasárnap a hátszegi Biron-táborba, mely a Retyezát alján fekszik. Indulás autóbusszal szombat este. Részvételi díj 180 lej. Jelentkezni lehet csütörtök estig az ABC textiláruházban. Vendégeket szívesen látnak.

Pataky Kálmán zsúfoli nézőférrrel várja szombat este a Magyar Színház

Pataky Kálmán szombat esti hangverseny iránt folyton fokozódó érdeklődés nyilvánul meg a közönség legszélsebb rétegei részéről. Az elővétel máris olyan nagy, hogy ehhez hasonló visszhangot évek óta nem váltott ki Kolozsváron színházi esemény. A világhírű tenorista olyan ünnepi színű theatre paroe-val fog találkozni Kolozsváron, mintha Bécsben vagy bármely más világvárosok színpadáról énekelne.

Szombat este fel fognak esendülni a leggyönyörűbb tenor hangverseny Massenet Donisetti Mayerber, a Turandot, a Carmen, Puccini és Verdi operáinak legelragadóbb szépségű áriái. Ezenkívül két-két csodálatosan szép dalt fog interpretálni Schubertől és Richard Strausstól. A műsort harmónikus foggja kiegészíteni a kiváló hegedűművész: Indig Alfréd két száma: Wieniawszky hatalmas méretű hegedűversenye s a szünet utáni részben pedig Kreisler, Sarasate és Dvorák egy-egy finom nagyhatású hegedűre írt darabja. A kíséretre a kitűnő Boskovits Sándor vállalkozott, akinek muzikálitása és kitűnő pianista készsége garancia arra, hogy a kiváló előadó számai teljes szépségükben fognak érvényesülni.

A kivételesen magas színvonalú Pataky estre a jegyeket a Magyar Színház pénztára árusítja délelőtt 9—1-ig és délután 4—7-ig.

Már abból a szempontból is kedvező körülmények között lép fel Pataky Kálmán Kolozsváron, hogy szombaton a színház egyáltalán nem tart előadását a közönségnek nem kell majd várakoznia hanem mindenki idejében elfoglalhatja helyét a nézőtérben. A közönséget előre is figyelmeztetjük, hogy legyen pontos a megjelenésben, mert a hangverseny pontos 9 órai kezdése után és a számok között az ajtókat lezárják, illetve a művészit élvezet zavartalansága érdekében nem lehet bemenni.

Az Uj Kelet könyvjegyzéke

Körmendi: Ind. 715	62 L
Szenderkényi Anna: Felszabadultak	32 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
II. Miklós cár bizalmas levele: Szerlem és tragédiám	56 L
Heltai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500-ik emelet	40 L
B. Russel: Kina	90 L
Kassák Lajos: Angyalföld	65 L
Jarnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L
Wells: A láthatatlan ember	32 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wreen urunk	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Katajev: A sikkasztók	44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfikoromban	44 L
Szinyai Zoltán: Aranykarika	44 L
Bojer: A nagy éhség	44 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem	44 L
Heltai Jenő: Almokháza	44 L
Smeljev: A pincér	44 L

A p

Bucures (Az Uj K nap fejez háromnap szus vasá miniszter létében, a irányított nap Tilea pürendre kérdését, dött ki. azzal pró des most

meg

A fasiz

Ciuj.K Uj Kelet ta és vas látszik kö sül, megt ges reake amelynek lanak

Az anti geképpen tétett az tetünk:

Rom Hozzátó sorban a mindig ké eszméért nyomor és lemre, az ró átalaku lásra.

Azokban mit tett a Hiányta maj Néme amely az tellekuele osztották legylkoltá felel nekte a zsidó g

gette az ról, noha elégedetlen paganda jak tömeg val jutott ban a fia rabolta az dési jogai kényser a nélküliség szes ifjaki csolására munkára

helyettesíté ott irodal káknak, az tulkergetet tanároknak ban való amit a pár si módjára vetséges sz

Ime, a f az összes, colt szabac zó terror, tése és egy készítése.

A fasizm ezek a célj kel állanak vezetneik i ga és a töb a falvakon meken és uszító és f

kat vetnek lanatban a must arath tok a fasiz vén a nájur mus ellen,

A politikai pártok megszüntetését, halálbüntetést és numerusz klauzuzst követelnek a dobrudzsai diákok

Verekedés a cuzisták és a vasgárdisták között

Bucuresti. Bukarest, augusztus 10. (Az Uj Kelet tud.) Konstancaiban tegnap fejeződött be a dobrudzsai diákok háromnapos kongresszusa. A kongresszus vasárnap nyílt meg Tilea Viorel miniszterelnökségi alminiszter jelenlétében, aki a kongresszus első napján irányította a tanácskozásokat. Másnap Tilea távollétében váratlanul napirendre tűzték a numerusz klauzuzs kérdését, amely körül éles vita fejlődött ki. Dusa egyetemi hallgatót, aki azzal próbált érvelni, hogy ez a kérdés most még nem aktuális, lehurrog-

ták a szélsőjobboldali terroristák. A kongresszus alatt több ízben került sor éles szóváltásokra, sőt verekedésekre is a cuzisták és vasgárdisták között.

A tárgyalások második napján Arnautuanu vasgárdista határozati javaslatot terjesztett be, amelyben a kongresszus a politikai pártok megszüntetését és a halálbüntetés bevezetését követeli. A kongresszus ebben az értelemben határozott, majd megszüavazták a numerusz klauzuzs követelését is.

A romániai antifasiszta liga megrázó erejű kiáltványa a félrevezetett ifjúsághoz

A fasizmus elleni harcra hívja fel az ifjúságot a kiáltvány

Cluj. Kolozsvár, augusztus 10. (Az Uj Kelet tud.) Az egyre erősödő cuzista és vasgárdista szellem, amely ugylátszik kormánytámogatásban is része sül, megteremtette a maga egészséges reakcióját, az antiszemita ligát, amelynek élén kiváló intellektuelek állanak.

Az antiszemita liga első tevékenységként megrázó erejű kiáltványt intézett az ifjúsághoz, amelyet itt ismeretünk:

Romániai ifjak!
Hozzátok, ifjakhoz fordulnak első sorban a fasiszta szervezetek, mert ti mindig készen álltok arra, hogy egy eszméért harcoljatok, készen álltok a nyomor és jogtalanság elleni küzdelemre, az emberiségnek jobb létet ígérő átalakulás érdekében való sikraszállásra.

Az azonban milyen eszmét képvisel és mit tett az ifjúságot a fasizmus?

Hánytalanul felel erre a kérdésre a mai Németország hitlerista rendszere, amely az ifjumszűkületet és fiatal intellektueleket csupán azért, mert nem osztották a nemzeti szocialista hitet, legyilkolta, vagy száműzte. Bőségesen felel nektek a fajvédelmi rend, amely a zsidó gyermekeket és ifjakat kikergette az iskolákból és munkahelyekről, noha a hitlerizmus jó részben az elégedetlen, a nemzeti szocialista propaganda szólamával félrevezetett ifjak tömegének széleskörű támogatásával jutott hatalomra, mégis első sorban a fiatalok soraira csapott le. Elrabolta az ifjak politikai és szervezkedési jogait. Erőszakos militarizálási kényszer alá vetette őket. A munkanélküliség megszüntetésére és az összes ifjaknak a termelésbe való bekapcsolására tett ígéreteiket a kényszer-munkára vonatkozó törvényhozással helyettesítette. A máglyán elhamvasztott irodalmi és tudományos vezérmunkáknak, az új Németország határain túlkergetett, legjelentősebb íróknak és tanároknak helyébe pedig az iskolákban való ütlelési jogot vezették be, amit a párbajról és „a sör fogyasztási módjáról” szóló idejéltmulta és nevesítéses szabállyal egészítették ki.

Ime, a fasizmus egyedüli alkotásai: az összes, számtalan áldozattal kiharcolt szabadságjog megfosztása, vérengző terror, a kizsákmányolás megerősítése és egy új imperialista háború előkészítése.

A fasizmusnak mindenütt a világon ezek a céljai. S ugyanezekkel a tervekkel állanak elébtek a mi fasiszta szervezeteink is, a vasgárda, a cuzista liga és a többiek. A fasiszta szervezetek a falvakon és a városokban, az egyetemeken és az iskolákban háborúra uszító és fagyulölőletet szító jelszavakat vetnek el, hogy azután a kellő pillanatban az ifjúságnál antiszemita must arathassanak. Ha meghallgatjátok a fasiszta demagógiát, nem küzdven a nálunk is mind fenyegetőbb fasizmus ellen, akkor, fiatal romániai barátaink, azt fogjátok elérni, amit a németország ifjak értek el: könyv helyett öklöt, kenyér helyett militarizálást.

A fasizmus által uralt, vagy fenyegetett összes országokban harcot indítottak már, a minden politikai párthoz tartozó, vagy párton kívül álló ifjak, a fasizmus ellen. A párizsi antifasiszta kongresszusra, amelyen három ezer küldött vett részt, akik a világ minden részébe való hárommillió antifasisztát képviseltek, százával jelentek meg az ifjak delegátusai is, a német küldöttekkel az élükön. A kongresszussal egyidejűleg megtartott antifasiszta ifjufőkonferencia rámutatott az ifjúság antifasiszta harcának rendkívüli fontosságára. Az értekezlet leszögezte a Párizsban, szeptember 1-e és 4-e között megtartandó antifasiszta ifjufővilágkongresszus döntő jelentőségét. E kongresszus a fasizmus ellen minden megnyilvánulásában, legyen az akár hitlerista, akár antiszemita, akár háborus, harcolni fog.

Ezért felhívást intézünk a Románia minden részébe való összes ifjakhoz és ifjúság szervezetekhez, hogy tömegesen csatlakozzanak az ifjúság antifasiszta kongresszusához és alakítsanak minden városban, műhelyben, otthonban, fakultáson, diákkörben és valamennyi iskolában fasisztaellenes ifjufőbizottságot. Ezek a bizottságok fogják megszervezni a fiatalság nemzetközi fasisztaellenes kongresszusának előkészítését, antifasiszta propagandát fejtenek ki közlemények útján és gyűléseken, (amelyeken egyébként megválasztják a kongresszusi küldötteket is), csatlakozásokat gyűjtenek és össze szedik a küldöttek utiköltségére szükséges összegeket.

Nem kételkedünk abban, hogy az antifasiszta küzdelemnek nálunk is olyan sikere lesz, mint amilyen a többi országokban volt és a romániai ifjúság rövid időn belül hatalmas frontot fog alkotni a faizmus ellen szemben.

Radu Cernatescu egyetemi professzor.

Cons. Lucretia Valceanu ujságíró.

Dr. Cristian Jonsescu.

Matei Em. Socor, az Adeverul fő szerkesztője.

Gheorghe Orzea.

Sorin A. Toma.

Stefan Roll író.

M. Paraschivescu, licenmi diák.

Gh. Niculescu írás.

Jon Popa CFR ifjumszűkület.

Vasile Stoian textil-ifjumszűkület.

Raktárunkon lévő zsidótárgyak könyveket olcsón kiárusítjuk:

Max Nordau: dr. Kohn — — — — 20 L

Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — — — — 25 "

Solem Alejchem: Leégett nemek — — — — 10 "

Szenzációs programja lesz a prágai Makkabiásznak

Százával készülnek a világ legkiválóbb sportolói a Makkabiászra

Prága, augusztus 10. A prágai Makkabiádára rendkívül nagyszámu előjegyzés történt. A palesztinai torna csapat hatvanhárom tagja már útban van Csehszlovákia felé. Egy komplett futball, kézilabda és vízilabda-csapat érkezik. Ezenkívül tornászok és könyvnyű atléták. Közöttük Frankl egykori csehszlovák mester. Bulgária tizenöt tornásszal képviselteti magát. Lengyelország ezer emberrel. Ezek közül azonban csak négyszázvan fognak aktív munkát végezni: 300 ember a szabványkorlatok körül, 100 ember pedig egyéb sportokban. Magyarországról jön Sárkány, aki tudvalevőleg a világ egyik legjobb tornásza, azonkívül olyan tornászcsapat, amely eddig veretlen volt. Azt hiszik, hogy a világ legjobb uszói jönnek Magyarországról a Makkabiászra. Angliából hetvenen érkeznek, közöttük tenniszjátékosok, könnyűsúlyú atléták és uszók. Londonból bejelentette magát Dániel Prens világbajnok, aki azelőtt Németországot képviselte tenniszjátékban. Németországból százan jönnek, közöttük a híres Barkochba-atléták. Erősen képviseltetik magukat a bécsiak, akik König, Deutscher, Blödy és a Hakoah legjobb uszói. Finnország futókat állít. Párizs viszont négy birkózót. Jugoszlávia tizenkét személlyel, Románia

százharminccal, Litvánia huszonhárommal, Lettland tizenötöt, Danzig huszonkét versenyzővel vesz részt. Svájc, Esztország, Belgium, Hollandia szintén képviseltetik magukat és pedig atlétákkal és könnyű tornászokkal.

Kitűnően vannak képviselve a teniszversenyzők. A londoni Prens bajnokon kívül játszani fog Wittmann (Legyelország), Hecht, Gottlieb és Klein (Csehszlovákia). A versenynek első része a Haggibbor pályán fog lezajlani, a játékok másik része viszont az LTC-pályákon. A pingpong helye zetsége a lehető legjobb.

A Makkabi játékok tornaakadémiáival kezdődnek augusztus 20-án a Sme tanateremben. Emellett be fogják mutatni Gertrud Krausz (Bécs) és Kummermanné (Prága) a legújabb ritmikus táncokat. Augusztus 23-án a Barandow uszóstadióban megrendezik a nemzetközi uszóversenyeket. Augusztus 24-én, esütörtökön kezdődnek a két napig tartó atlétikai versenyek, augusztus 24-én ifjúsági sportrendezvények lesznek a Haggibbor-pályán. A boxversenyek a prágai Makkabi tornateremben fognak lezajlani míg a vívőversenyek a Riegel tornavívóda helyiségeiben.

Irország véres polgárháború előtt áll?

A dublini rendőrség csak hosszú küzdelem után tudta megakadályozni, hogy a tömeg agyon ne verje a gyűlésező fasiszták vezetőit

A legsúlyosabb zavargásokra lehet számítani a legközelebbi napokban Irországban

London, augusztus 10. A tegnap esti és éjszakai viharos események után Dublinban ideig-óráig újra helyreállt a rend. Hajnali 3 óra után a rendőrségnek végre sikerült letartóztatnia annak a tömegnek vezetőit, amely megszállva tartotta a mozgóképszínház bejáratát, mire az egybegyűlekedettek lassanként szétoszlottak. Csak ekkor hagyhatták el erős rendőri fedezettel az ir fasiszták tegnap esti gyűlésének színhelyét a két ingbe öltözött vezérek, Cosgrave és barátai.

Pontos jelenség az is, hogy az eddig fennálló négy katonai jellegű szervezet után egy ötödik alakult — a paraszt védelem.

A politikai szvenvedéyek Irországban tehát minden valószínűség szerint már a legközelebbi napokban újra fellángolnak és a jövő vasárnap a kékingesek nem törődve a kormány várható tilalmával, megrendezik nagy felvonulásukat, akkor a legsúlyosabb zavargásokra lehet számítani.

Irországban már az elmúlt éjszaka is olyan események történtek, amelyek az amugyis végsőkig feszült helyzetet még jobban kiéleztek. Dublin egyik legnagyobb mozgóképszínházában Cosgrave kékingesei évi összejövetelüket tartották. Az épület előtt és az odavezető utcákon republikánusokból és kommunistákból álló hatalmas embertömeg gyülekezett

össze, amely mindenáron meg akarta akadályozni az ir fasiszták gyűlésének megtartását.

A tömeg felszakította az ucca kövezetét s kő- és tetőcserepáport zúdított a moziépület elé érkező autókra, kármelte helyükből a villamosvasutat vágányait, hogy lehetetlenné tegye a villamosközlekedés lebonyolítását, időről-időre pedig sűrű sorokban szabályos rohamot intézett a színház bejárata ellen, egy-egy vezető kékingest, így magát Cosgravat és O'Duffy volt rendőrmisztert akarván elfogni.

Egész este dolgoztak a rendőrök gumibotjaival, a tömeget azonban nem lehetett szétoszlalni, úgyhogy a szolgálatban lévő rendőrszét tanácsára Cosgrave és vezérekara a gyűlés befejezése után sem távozott az épületből.

A legújabb jelentések szerint hajnali 3 órakor Cosgrave és barátai még mindig a moziépületben voltak, amely elől a hatalmas tömeg tapodtat sem távozott.

Hogy a tegnap esti tömegmegmozdulás alkalmával nem került sor véres tüzharcra, az a jelek szerint csupán annak köszönhető, hogy a kormány az elmúlt héten a kékingesek ellen irányuló akció során nagyszabású tömeges házkutatásokat rendezett és minden fegyvert elkobzott.

DUPLAERŐS UBORKÁS ÜVEG

LITERE 2.50 BANI!

FISCHER S. A. üvegüzlet, Cluj

US 10.
IKA
napi
szakosztály
ap autós ki-
buvópatak-
nek 95, ta-
fél 5 óra-
dős László,
János.
órai indu-
dai Bányá-
égeknek 70,
dor Samu.
zni minden
8-tól fél
reshal Foch
net.
viva-Barisz-
hó 13-án,
pora, mely
dulás auto-
beli díj 180
ők estig az
éket szive-

szult
ombai
nház

ti hangver
érdeklődés
egszelcebb
naris olyan
risszhangot
Kolozsváron
tenorista
parce-val
lintha Bécs
lágvárosok

sendülni a
Massenet
ot, a Car-
nak legelra
vül két-két
terpretálni
stól. A mű
gészíteni a
Alfréd két
as méretű
ani részben
vorak egy-
re irt da-
Boskovits
muzikálita-
garancia
amai teljes
silni.
ju Patakj
inház pénz
és délután

is kedvező
Patakj Kál
ombaton a
ozielőadást
várakoznia
oglalhatja
et előre is
pontos a
rseny pon
zámok kö-
a művészi
en nem le

et
éke

82 L
ultak 82 L
87 L
e: Szerel-
56 L
67 L
40 L
90 L
65 L
40 L
utóda 48 L
32 L
44 L
44 L
44 L
44 L
44 L
44 L
44 L
44 L
44 L

HIREK

Negyvennyolc fokos hőség Spanyolországban. Madridból jelentik: Spanyolországban csaknem mindenütt 40 fok felé emelkedett a hőmérséklet. Az ország több pontjáról 44—48 fokos hőséget is jelentenek.

Elsüllyedt egy sziget a Csendes-óceánon. Londonból jelentik: A japán haditengerészet megfigyelői megállapították, hogy a Csendes-óceánon az északi szélesség 30 és a keleti hosszúság 150 fok által meghatározott földrajzi ponton volt Gangesz nevű sziget elmerülte a tengerben. Valószínű, hogy a sziget elsüllyedését földrengés idézte elő.

Katonai sortűz a tuniszi temetőben. Párizsból jelentik: A tuniszi temetőben halálos összeütközésre került a sor egy mohamedán tömeg és a francia gyarmati csapatok között. A háboruskodásra az adott okot, hogy egy mohamedán család, amelynek feje felvette a francia állampolgárságot, leánykáját el akarta temetni, természetesen a mohamedán temetőben. A temetési menetet hirtelen tömeg rohanta meg, amely vallási okokból tiltakozott az ellen, hogy egy „áruló” leányát mohamedán temetőben hegyezzék nyugalomra. A verekedés híreire rendőrség jelent meg a temetőben. Ezt azonban a tüntető tömeg közúton fogadta, amelynek során egy rendőrtiszt súlyosan megsebesült. A kivonuló katonák is tehetetlenek voltak a tömeggel szemben, mert őket is olyan közúton fogadták, amely lehetetlenné tette a tömeg megközelítését. A katonaság végül is kénytelen volt tüzeléshez folyamodni. Az első sortűz megverte a maga hatását, tíz bensüllyött súlyosan megsebesült, mire a tömeg megfutamodott. Az egyik sebesült a helyszínen meghalt. A harcok a katonaság részéről is tíz sebesültje van. A temetés a katonaság kordonjának védelme alatt történt meg, amely után számos letartóztatás történt.

Lemond Woodin amerikai kincstári államtitkár. Londonból jelentik: Washingtonban mára várják Woodin kincstári államtitkár lemondását, aki megromlott egészségi állapota miatt készült helyéről távozni.

Könyvkivonattal gyógyítják a szomorúságot. Bécsből jelentik: A bécsi Medizinische Wochenschrift szerdán megjelent számában dr. Immanuel Velikovsky érdekes cikket írt egy meglehetősen fantasztikus gyógymódról, amellyel azonban az orvostudomány komolyan foglalkozik. Az elgondolás szerint a könny tulajdonképpen nem más, mint a test megszabadulása bizonyos mérgeanyagoktól. Ezek szerint tehát megerősítést nyerne az a régebbi feltevés, hogy a fájdalom bizonyos mérgeanyagok okozzák, amelyek legtöbbször magában a testben fejlődnek ki. Innen már csak egy lépés volt addig a gondolatig, hogy a közérzésnek bizonyos zavarait könnykivonattal gyógyítsák. Ennek az extraktumnak gyártása a közeljövőben megindul, magát a gyógyszert a bőr alá fecskendezik.

Kis hírek Hitler Németországból. Berlinből jelentik: Braunschweigban az újjáéledni kezdő kommunista párt 250 szervezőjét letartóztatták. Hatvanat közülük gyorsított eljárással összesen 45 évi szabadságvesztés-büntetésre ítélték. — Von Epp tábornok, bajorországi helytartó elnöki rendeletet írt alá a július 25-ig elkövetett, nem aljas indokú politikai bűncselekmények közkegyelmeiben történő részvételére. — A nemzeti szocialista pártban a tagfelvételek legálább jövő év áprilisában még szünetelni fognak. — Az elmúlt év júliusában 98 ezer birodalmi német fordult meg Ausztriában. Ebben az évben egész hónap alatt nyolc személy fizette le az ezer márkás Ausztriába utazási illetéket. — Friedrich Dresel volt stettini orvos ellen adóhátralek miatt körözölevélet bocsátották ki. Ugy hirdik, hogy a háralékos néhány hónappal ezelőtt Palesztinában telepedett le. Amennyiben visszatérne a birodalom területére, le kell tartóztatni. — Birodalmi színházi kamara alakult az eddig fennállott hét egyesület tömörítésére. Goebels birodalmi propagandaügyi miniszter Otto Laubinger miniszteri tanácsost nevezte ki az összefogó új szervezet elnöki méltóságába. — Az Inn melletti Simnbachból tegnap hét osztrák katonaságát teljes felszereléssel bajor területre, ahol azt adták elő, hogy nemzeti szocialista párttagságuk miatt ki akarják őket zárni az osztrák szövetségi hadseregből. A szökevények felajánlották szolgálataikat a bajor hadseregnek.

Machado kubai elnök vagy távozik helyéről, vagy háboruba sodorja hazáját Amerikával

A helyzet igen kritikus. Tovább folynak a harcok

LONDON, augusztus 10. Cubában a harcok tovább folynak s a helyzet igen kritikus. Machado elnöknek most már órákon belül döntenie kell afelől, hogy távozzék-e helyéről, vagy háboruba sodorja Cubát az Egyesült Államokkal.

Jegyzésre bocsátották az osztrák kölcsön francia trászát. Párizsból jelentik: Az osztrák kölcsön francia trászát jegyzésre bocsátották. A kölcsönösszeg 408 millió 125 ezer frank. Kibocsátási arfolyama 93 és kamatlába 5 és fél százalékos.

Rosszabbodott Bécs város pénzügyi helyzete. Bécsből jelentik: Az osztrák főváros pénzügyi helyzete rosszabbodott. A jövőben két részletben fogják fizetni a városi tisztviselőket és alkalmazottakat. A fizetés 70 százalékát eelsején fogják kapni, 30 százalékát pedig 15-én.

A Royal Mozdó

a nyár dacára is a szezon egyik legnagyobb újdonságát hozza:

„A szöke válók”

Premier. Fősz.: Lien Deyers, Johannes Reimann, J. Falkenstein, Paul Hörbiger, Otto Stranicky zene. Dajos Béla és zenekara. Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor. 3-kor minden jegy 15 lej.

Nyolcvan évvel a Mont Blanc csúcán. Párizsból jelentik: A napokban ritka vendége volt a Mont Blanc csúcának: Henri Brulle 80 éves párizsi magánzó két vezető kíséretében megmászta Európa legmagasabb hegycsúcsát.

Holdvilágos esteken nem gyújtják fel Zsibón az uccai villanylámpákat. Tudósítónk jelenti: Általános panasza Zsibó lakosságának, hogy az uccai villanylámpákat a primária saját tetszése szerint gyújtja fel. Ha holdvilág van, egyáltalában nem gyújtják fel az uccai lámpákat és ha különösen be van borulva, akkor botorkálhat a közönség a korom sötétségben. Ha pedig nincsen holdvilág, akkor csak legfeljebb 10-től 12 óráig gyújtják fel a lámpákat. Különösen kellemetlen azoknak az utasoknak, akik éjjel vonattal érkeznek, a korom sötétségben kell bejőniük. A drága villanyadót megfizették a közönséggel, de világitást nem adnak, mikor Zsibónak éjjel-nappal van áramja. Mindenesetre felhívjuk erre a körülményre a zsibói interimár bizottság figyelmét.

Két gyilkosság a Szilágyságban. Tudósítónk jelenti: Rác János 34 éves piri napszámmal munkaközben veszekedni kezdett Figula József marhapásztor, Rác éppen kutat ásott, Rác kimászott a kutból s egy ásóval olyat vágott Figula fejére, hogy az rövid szenvedés után meghalt. — A másik gyilkosság Hármátpatak községben történt. Tribulik János földműves, aki régóta rossz viszonyban élt leánytestvérével, egy doronggal úgy vágta fejbe, hogy holtan esett össze. A két gyilkost a csendőrség letartóztatta.

A prágai német követ a csehszlovák külügyminisztériumban tiltakozott a vasútiügyi miniszter Hitler-ellenes kijelentése miatt. Prágából jelentik: A német követ megjelent a csehszlovák külügyminisztériumban s tiltakozott Pecine vasútiügyi miniszternek a vasutasok gyűlésén elhangzott beszédében Németországot illető kijelentései ellen. A miniszter azt állította, hogy Németország újra békebontóvá vált s ifjúságát revánusra neveli.

Százszilagos bankjegyeket dobta egy osztrák állomás peronjára. Bécsből jelentik: A prága-bécsi vonalon, Dürnkruut állomáson, a gyors egyik elsőosztályú kocsijából százszilagos bankjegyeket dobta a peronra. A vasutasok összeállították a bankjegyeket, amelyekről megállapították, hogy valódiak. Nem tudják, ki dobta ki a szétépett pénzt a vasúti kocsiból.

Ismeretlen gőzös fegyverszállítmányt rakott le Villa Cisneros afrikai kikötőben. Párizsból jelentik: A lapokhoz érkezett távirat szerint az afrikai Aranypart délnyugati részén levő Villa Cisneros kikötőbe ismeretlen gőzös fegyverszállítmánnyal érkezett, rakományát kirakták és távozott. A hajón nem volt lobogó és így nemzetiségét nem lehetett megállapítani.

Arizona amerikai tagállam is megszavazta a prohibíció eltörlését. Párizs: Az amerikai Arizona tagállam is megszavazta a prohibíció eltörlését. A hasonló álláspontra helyezkedett tagállamok száma most már 21-re emelkedett.

Kreuger gyufakirály szerelmei. Ingeborg Eberth rendkívül közvetlenül megírt könyve Ivar Kreugerről, amelyen keresztül bepillantathatunk a zseniális pénzembernek, vagy kalandornak felfokozott szerelmi életébe és gyönyörűségeibe. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lej.

NAPRÓL NAPRA

Duschinsky Richard, a sikeres Ferenc József-dráma szerzője új darabot fejezett be, amelynek egyik hőse a tízoktatos körülmények között elhalt Rudolf, a néhai császár fia, a másik hőse pedig Makart, a nagy bécsi festőművész.

Jarno József bécsi színházgató antója a felsőausztriai Mondsee melletti St. Lorenz közelében felbukkant. Az igazgató megsebesült.

A csehszlovákiai Egerben a rendőrség 30 korona pénzbüntetésre ítélte egy hölgyet, mivel ruháján kampókeresztet hez hasonló rajzu gombokat viselt. A gombokat elkobozták. — Eger polgármesterét és két helyettesét a nemzeti szocialistapárthoz való tartozás miatt állásuktól felfüggesztették.

Törökországban előkészülnek az első hangosfilmkészítésre. Rendezőnek meghívták Bolváry Gézát.

Inge List 16 éves bécsi leányt szerződtették a Josefstadt Theaterhez. Az új színésznő hónapokkal czelőtt a Minden jó ha a vége rossz című darabban beugrott a megbetegedett nő főszereplő szerepébe s néhány előadáson át sikert aratott alakításával.

A francia munkaügyi miniszter személyesen követte a strassburgi sztrájkban. Párizsból jelentik: Francois Albert francia munkaügyi miniszter Strassburgban tartózkodik, hogy személyesen megkísérlelje a sztrájk likvidálását. A miniszter tárgyalt a munkaadókkal és a munkavállalók megbízottjaival.

Kolozsvári nyári büntető krónikája. A nyári szezon ime beköszöntött és ezt legfeljebb a rendőrségi, törvényszéki és hadbíróági élelenség cáfolja. Mert a büntető és büntügyi hatóságok a kánikulai melegben is lázas tempóban dolgoznak. A törvényszék épülete délelőttönként olyan mozgalmas, mint bármely téli, mozgalmas napon. A polgár régi ellensége szedi itt áldozatait: a házber. A járásbírósg napról napra tömegesen hozza a nemfizető lakók ellen a kilakoltatási vagy ami még keserűbb, a foglalási végzést. — A rendőrségnek nagy gondot okoz az utóbbi időben Kolozsváron tömegesen előforduló betörések nyomozása. Dr. Clonta, a rendőrségnek a kvesztor távollétében vezetője, állandó permanenciában van és folytatja a kihallgatásokat a legújabbban letartóztatott kommunista egyének ügyében. — Tegnap ugyancsak levél érkezett a rendőrséghez, melyben írja bejelent, hogy Tordán öngyilkosságot szándékszik elkövetni. Ma reggel a kolozsvári rendőrség emberei kiszálltak Tordára, hogy felkutassák az öngyilkosjelölt holtját. — Ugyancsak nagyobb szabású büntügyi feljelentés érkezett a rendőrséghez az Illicu bankház fiókjától, melyben bűnvádi feljelentést tesznek két elbocsátott tisztviselő ellen, akik — a feljelentés szerint — hetvenezret lejt sikkasztottak a bankház kasszájából. A rendőrség elővezetési parancsot adott ki a két tisztviselő ellen. — A hadbírósg ugyancsak munkában van. A tegnap a vádolt távollétében öt évre ítélte a hadbírósg Radu Miklós hadnagyot sikkasztás és váltóhamisítás miatt. Caluger katonai ügyész hosszú vádbeszédben kérte a megtévedt hadnagyot, — aki egy másik ügyből kifolyólag ül az egyik börtönben — súlyos megbüntetését. A hadbírósg ítélete megfosztja tisztirangjától is Radu hadnagyot. — Ugyancsak kétévi börtönrre ítélte a hadbírósg egy őrmestert, aki erőszakot követett el egy éretlen gyermekben. — Érdekes, hogy a Binder-féle trafikok betörés ügyében a nyomozás holtpontra jutott. Történetek ugyan letartóztatások, de a tettest ezideig nem sikerült kézrekeríteni. — A büntető hatóságok igazán nem panaszkodhatnak amiatt, hogy nincs munkájuk. (—)

Felhívjuk a kereskedők és fogyasztók figyelmét arra,

hogy őrizkedjenek összetéveszténi a Haifából importált kitűnő „SHEMEN-MENORAH”-szappant más gyártmányú utánzattal, amely a „KASHER” felírást is utánozza.

A valódi SHEMEN-szappan felülmúlhatatlan minőségét lehetetlen utánozni, minthogy e szappan a haifai SHEMEN-gyár speciális receptje szerint kizárólag növényi olajokból készül.

A fogyasztók ügyeljenek a vásárlásnál és kérjenek kizárólag „SHEMEN-MENORAH”-szappant, amelynek Romániában is bejegyzett védjegye a következő:

Kérjük a fogyasztókat, hogy közöljék velünk ama kereskedő nevét, aki ha „SHEMEN-MENORAH”-szappant kérnek utánzatot akar helyette kiszolgáltatni, hogy tisztességtelen verseny miatt ellene az eljárást megindíthassuk.

Agenció R.T.

A haifai SHEMEN-szappan vezérképviselése

UJ KELET *Legújabb hírek*

Erőszakkal akarták belekeverni Maniu Gyula nevét a Skoda-perbe

Macarovic táborkozást azt vallja a mai tárgyaláson, hogy Zeletzky a hadügyminisztérium szakértő-tanácsosa volt. Lazar Illés dr. meg akarta verni a vád egyik, öt sértegető tanuját

Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. Az Uj Kelet tud.) A hadbírósa ma folytatta Mihalescu ezredes elnöklété alatt Bruno Zeletzky perének tárgyalását. A tárgyalás megkezdése előtt a folyosón kínos incidens játszódott le Lazar Illés dr. máramarosi képviselő, a védelem egyik tanuja és Marulis Napoleon pénzügyi felügyelő, a vád tanuja között aki súlyosan terhelő vallomást tett néhány nappal ezelőtt Lazar Illés és Marulis között szóváltásra került sor. A temperamentumos máramarosi képviselő meg akarta pofogni a kihívó hangon beszélő pénzügyi felügyelőt, akit csak a folyosón tartózkodó katonatisztek mentettek meg Lazar Illés izmos karjai elől.

Az ominózus 25 százalékos emelés története

A tárgyalás megkezdése után Taranu pénzügyi tisztviselő tette meg vallomását arról, hogyan folyt le a házkutatás a Skoda-irodában. Taranu kijelenti, hogy a pecsétet Zeletzky kisleánya is feltörhette. Rappaport ügyvédet hallgatják ki ezután, aki zsidó lévén, a Jehovára és Mózes tábláira teszi le az esküt. Rappaport elmondja, hogy dr. Saligni nevű barátjának indízkreációja folytán Stefanescu Amza táborkozást elhívta a hadügyminisztériumba és megkérdezte tőle, nem-e lehetne 25 százalékkal csökkenteni a brünni Zvojev gyárnál tett géppuska megrendelés összegét. Rappaport egy alkalommal a cseh követségen találkozott a Zvojevi gyárosokkal, akik megkérdezték, hogy igaz-e, hogy Romániában 25 százalékkal drágábban kell megtenni minden ajánlatot, mert legalább ennyit kell leadni baksis formájában. Tanu azt válaszolta, hogy Kínában ez így van esetleg, Romániában azonban nem. A 25 százalékos emelésről állítólag Zeletzky beszélt a Zvojevi gyárosoknak.

Mihalescu elnök: Vádlott mit szól ehhez?

Zeletzky: Egy magas személyiségtől kaptam utasítást.

Elnök: Ne ejtse ki itt ezt a nevet. Hogy mondhat olyat, hogy ön egyenes utasítást kapott?

Zeletzky hallgat.

Pruteanu ezredes a Zeletzky ügy vizsgálóbírója a következő tanu. Elmondja, hogy javasolta Zeletzky szabadlábra helyezését, felettesei azonban nem tették magukévá ezt a referátumot. Sőt megtiltották neki, hogy Zeletzky meglátogatására engedélyeket bocsásson ki. Pruteanu kibetűzte a kules segítségével a Skoda levelezését. Véleménye szerint ebben a levelezésben nem volt szó kémkedésről, vagy korrupcióról.

A polgármester-keresztapa vallomása

Nuncea Protopescu bukaresti kerületi polgármester a következő tanu. Barátja a vádlottnak, leányainak keresztapja. Elmondja, hogy Zeletzky meglátogatása ügyében engedélyért kereste fel Uica táborkozást hadtestparancsnokot, aki a beszélgetés során igyekezett meggyőzni őt, hogy próbálja rávenni Zeletzkyt egy politikai személyiség nevének leplezésére, aki jutalékokat kapott volna.

Hogyan akarták Maniu nevét belekeverni

Elnök: Uica táborkozást felhatalmazta önt, hogy érdeklődjék a név iránt?

Protopescu: Szuggerálta nekem ezt a gondolatot, mondván, hogy akkora vádlott helyzete kedvezőbb lesz. Két órán keresztül beszélgettem Zeletzkyvel a börtönben, kiabáltam is, de Zeletzky kijelentette, esküszöm a leányaim életére, hogy rágalmozó volnék, ha megtenném amit kér és kiejteném ezt a nevet.

Vasilju Cluj: Ez a név a Maniu Gyula neve volt.

Elnök: Ne politizáljanak kérem. Mi köze van ennek a pecsétfeltöréshez és

katonai akták eltulajdonításához?

H. G. Stoica őrnagy, Zeletzky egyik vizsgálóbírója a következő tanu.

Vasilju Cluj védő: Igaz, hogy Zeletzky kihallgatása közben azt kérdezte tőle a tanu, hogy ismeri-e Boila Romulust és járt-e Maniunál a Skoda-szerződés ügyében?

Elnök: Megint politizálnak.

Vasilju Cluj: Ellenkezőleg. Itt van a per lényege.

J. G. Stoica őrnagy: Minthogy Zeletzky nem közönséges bűnöző, szerettem volna megismerni és tudni, hogy kivel állott kapcsolatban. Mások iránt is érdeklődtem, nemcsak Boila professzor felől.

Macarovic táborkozást, aki 1929-1930-ban a hadügyminisztérium felfegyverzési osztályának igazgatója volt, kijelenti

tanuvallomásában, hogy Zeletzky a hadügyminisztérium tanácsosaként és munkatársaként volt elismervé.

Elnök: Be tudja ezt bizonyítani?

Vasilju Cluj: A tanu azt mondja, amit tud. Nem köteles bizonyítani. Hisz meg esküdött!

Macarovic: Zeletzky inkább huzott a román hadsereghez, mint Skodához. Legjobb véleményem van lojalitásáról és hazafiasságáról.

Elnök: Köszönöm.

Macarovic táborkozást: Hódolatot kell kifejeznem Zeletzkyvel szemben.

Elnök: A tanukihallgatás befejeződött.

Smena volt könyvelőt és Oranescu ügyvédet, a Skoda-képviselőt volt jogtanácsosát hallgatják ki ezután.

A keleti francia hadsereg csapatai a Rajna-hídfők megszállására kaptak parancsot

Párizs, augusztus 10. A francia köztársaságban élőknek kommentálják azt a hírt, hogy Franciaország keleti határvidékét a helyőrségek létszámának lényeges emelésével megerősítették. A hírt igaznak bizonyult. A keleti határvidéken tényleg nagyszabású csapatmozdulatok folytak. Több csapatot a Rajna-vidéki

hídfők megszállására kapott utasítást.

Kormányrésztől még semmiféle nyilatkozatot nem tettek a keleti határvidéken fogantatott új biztonsági intézkedésekről, de általában azt hiszik, hogy ezek a francia fellépésre adott berlini elutasító válasszal állanak összefüggésben.

Egy kommunista agitátornő irányította a vasuti műhelymunkások lorradalmi megmozdulását

Elhangzott a vádbeszéd a grivicai munkásperben

Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. (Az Uj Kelet tud.) A Zeletzky-per miatt mérhetőbb érdeklődés mellett folyik a bukaresti hadbírósa egyik tanácsa előtt a grivicai vasuti munkások perének tárgyalása. Tegnapi délután befejeződtek a tanu kihallgatások. Ma délelőtt a perbeszédre került sor. Hotineanu ezredes-királyi ügyész tartotta meg vádbeszédét, amelyet azzal a kijelentéssel fejezett be, hogy ő a munkások barátja volt és ma is annak érzi magát, bár erre a barátságra golyókkal válaszoltak. Majd ezeket mondja:

— Kezembem van a katonai vizsgálóbíró 1126-os számú dossziéja, amelyből eredeti akták alapján tűnik ki, hogy Jakobovics Bella bukaresti születésű nő, aki Berlinbe menekült s akit időközben a német rendőrség leleplezett és letartóztatott, kezében tartotta az egész romániai vasuti műhelymunkásságot, amelyet ő irányított. A berlini rendőrség és a román

követség pecsétjei tanuskodnak amellyel, hogy Jakobovics Bella szerepére vonatkozó akták eredetiek. A másik személy, aki a megmozdulásokat irányította, a vádlottak között ül: Marin Jon műhelymunkás. Marin Moszkvában járt, résztvevett az oroszországi román kommunista párt kongresszusán s hazahozta az utasításokat.

A királyi ügyész ezután vázolja a grivicai sztrájk és az azt követő véres összecsapás történetét, majd elismerését fejezi ki a szigorúválasszal, a rendőrséggel és a hadsereggel szemben.

A munkások kétségtelenül kiindulnak, mint ahogy kiindulnak ma mindenki — mondja a királyi ügyész. — Fehér terrortól azonban nem lehet beszélni Romániában és különösképpen nem beszélhetnek azok akik ismerik a vörös terrort. A munkástömegek megtagadják a közösséget a bujtogatókkal.

Alapítva 1929. Alapítva 1929.

Nagyvárad Zsidó Fiúinternátus újonnan átalakítva

Oradea, Strada Delevrancea (Ritók Zs. u.) 17.

Igazgató: Szilágyi Adolf liceumi tanár.

Felvez kereskedelmi iskolába, liceumba és gimnáziumba járó növendékeket. Árja nem magasabbak a privát háznál kért díjnál. A növendékek szaktanárok által nyerne előkészítést, Komoly érdeklődőknek prospektust küld.

METALLUX Tisztítópor Hig. szappan

Utánozhatatlan! Nélkülözhetetlen!

Tíz napi tartózkodás — 50 százalékos vasuti kedvezmény

Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. A CFR vezérigazgatósága körrendeletet adott ki, amelyben előbbi rendelkezését módosítva, úgy intézkedik, hogy elegendő tíz napig tartózkodni valamely fűrdőhelyen ahhoz, hogy az illető az 50 százalékos vasuti kedvezményt megkapja.

Szpanaszolták Madgearut az uralkodónál

Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. A köztisztviselők szövetsége táviratot intézett az uralkodóhoz, amelyben rámutatnak arra, hogy Madgearu pénzügyminiszter alaptalanul és törvénytelenül felfüggesztje hivatalaikból a tisztviselőket, akik a legnagyobb nyomornak vannak kitéve. A köztisztviselők az uralkodó oltalmát kérik Madgearuval szemben.

Keresünk

bármily szakmából egy kiárusító raktárt. Ajánljunk: irodát, raktárhelyiséget, kereskedelmi személyzetet, készpénz- és bankgaranciát.

„Mercator” S. A. R.

Compania Internatională Technică și Comercială Pasagul Vilagros 9. Casuta Postala 147. Bucuresti.

Gyökereiben támad meg a bajt.

Ez a hajápolásra is áll, mert a haj gyökereiből táplálkozik, tehát nagyon fontos hogy a fejbőrt ápoljuk, ha a hajhullást és koparképződést meg akarjuk akadályozni. A legjobb évtizedek óta kipróbált szer a

PIXAVON és *Pixavon-Shampooon*

amelyet klinikailag kipróbáltak és a szakértelmek mint legjobb szer ajánlják a fejbőr erősítésére és ezáltal a hajhullás és koparképződés megakadályozására. Állandó ápolás PIXAVON-SHAMPOON-nal egészségessé és széppé teszi a haját. A PIXAVON és PIXAVON-SHAMPOON erősíti a hajnövényt, hajának visszaadja természetes, fiatalos, selymes fényét, könnyen fésülhetővé és gazdagon fűrtössé teszi.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 9-77.

Taxa post. plătite în No. 224.713

da Baron I. Telefon: 9. Havonta 11. évre 600, egy földre: Hav. félre: 6. e. detések díj. KELET" a zsidóság eg keink után rás megjelö

Hitler vég

Az utóbbi olvasni némos szereplésér, azt hitt mában járóheni ki.

Szó sincstésben fóra-vasutunk róla. Tegnapi kide-újság megír.

A napokba-gadenben a konferenciáj nemzeti szoc-sát fogja m ba csakis le- koncot és he- nem is szer- okokból van is el van ke- ható meghas- miatt. Bar- dotta, hogy- nehéz lesz k- hogy egy he- nem fog tud.

Dodonai k- megállapítan- ságra gond- halálra, ami- azonban biz- Máskép képz- hojtól jól tu- must csináln- ben: fából v- Ennek a nyilvántaló- már a vezér- ség élt volna vétele előtt, ből ha mind- minden salak- Lepeseitelt- amiben az u- A saját ha- halála fog k- Hitler fizika- Ami a haj- békeje érde- volna.

Az új de

A világvá- sadalmi és i- diumaiban a- nemzeteken- zeti felfogás- könyörtelen- tévadását.

Hitler ura- szerte a vil- különböző g- lemi frontra- még egymás- respondeáló- ellentétesség.

Ma szerte- mással szem- ellentétben- molásra kés- antifasiszták.

A megalk- megalkuvás- A könyört- ban már m- még stagnál- bor erőit gy-

A fasiszta- állásai e p- dultak meg- erejű offenz-

Az ir fas- niszterelnök- ma és demo-

